І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
Тел. в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 29. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 13-го ЛЮТОГО, 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 13, 1965 No. 29 VOL. LXXII.

ПЕРЕВЕДЕНО ТРЕТІЙ ВІДПЛАТНИЙ РЕЙД ПРОТИ ПІВНІЧНОГО В'ЄТНАМУ ПІСЛЯ ЧЕРГОВОГО НАПАДУ КОМУНІСТИЧНИХ ПАРТИЗАНІВ

Сайґон. — В середу 10 лютого ц. р. 28 південно - в'єтнамських і 20 американських бомбардувальників перевели знову важкий налет проти військових споруд у Північному В'єтнамі. Покищо не оприлюднено подробиць цього налету — його цілей і наслідку. Це вже третій пляновий налет проти Північного В'єтнаму в ході відплати за підступні терористичні акти підтримуваних Північним В'єтнамом партизанів в Південному В'єтнамі. Ця остання відплата прийшла внаслідку зірвання динамітом 4-поверхового будинку, замешкалого американськими вояками в надморській місцевості Кінгон, за 207 миль на північний схід від Сайґону. У хвилині, як вибухло 100 фунтів динаміту, приміщених терористами в автомобілі в ґаражі під будинком — у цьому останньому було кругло 40 американських вояків. За одними вістками 1 вояк згинув 15 було ранених, а про решту нема даних, — але інші відомості кажуть про 22 вбитих американських вояків та кількох ранених. Майже одночасно у провінції Біндінг, за 300 миль на північний схід від Сайґону, сильні партизанські відділи напали з засідки на 5 сотень державного південно-в'єтнамського війська, себто 500 вояків і геть розбили їх. За непотвердженими вістками — згинуло 300 вояків державного війська. Західні кореспонденти називають ту битву найбільшою поразкою Південного В'єтнаму і найбільшою перемогою комуністичних партизанів від часу тамошньої комуністичної підривної роботи та зорганізованої партизанки. Між раненими американцями, які знаходились у тій військовій колоні, є 26-річний капітан Томас Трокмортон, син генерала Трокмортона, заступника головного команданта американських військ в Південному В'єтнамі, ген. Вестморленда. Негайно після отримання вістки про ті дві невтішні події, президент Джансон скликав Крайову Раду Безпеки, яка нараджувалась впродовж двох годин. У тому засіданні взяли участь, крім Президента, віце - президент Гюберт Гомфрі, секретар оборони МекНамара, діючий заступник державного секретаря Джордж Болл, секретар фінансів Даґлас Діллон, голова Центральної Розвідчої Агенції Джан МекКон, шеф морських операцій адмірал Дейвід МекДоналд, кол. амбасадор у Москві Лювеллин Томпсон і ще кількох високих урядовців. Про хід і висліди цього засідання Крайової Ради Безпеки не подано пресі ніяких інформацій, — Президент і асистент в секретаріяті оборони, для справ публічних зв'язків, Артур Сильвестер — відмовилися подати будь - які інформації. Аж в четвер вранці радіо принесло вістку про новий відплатний налет на Північний В'єтнам.

ОСТАННІ ВІСТІ

Четвер, 11-го лютого 1965 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ДОМАГАЄТЬСЯ ЗМЕНШИТИ ПЛАТНИЧИЙ ДЕФІЦИТ ІЗ ЗАКОРДОНОМ в окремому зверненні, яке він переслав Конґресові. Президент рекомендує бизнесменам і банкірам добровільно зменшити свої інвестиції та позички в закордонних країнах, щоб менше долярів відходило за кордон та щоб цим способом припинити відплив золота поза межі ЗДА. В пропозиції Президента є і вимога, щоб Конґрес зменшив із $100 до $50 ту суму, за яку американські туристи можуть без мита привозити куплені за кордоном товари. Президент хвалить американський доляр, який є сильний за кордоном, сильніший, як 3 або 4 роки тому.

ПРЕЗИДЕНТ ВМІШАВСЯ ДО СПОРУ МІЖ ПОРТОВИМИ ВАНТАЖНИКАМИ І ВЛАСНИКАМИ КОРАБЛІВ та найменував тричленну комісію, яка мала б поробити рекомендації в справі страйку, що триває вже 4 тижні і спаралізував всі порти на східньому узбережжі. Президент Джансон гостро критикував Міжнародну Спілку Портових Вантажників за те, що покинули працю, хоч провід спілки заключив був умову із власниками кораблів. До комісії належать: секретар праці Віллард Вірц, секретар торгівлі Джан Коннор і сенатор - демократ з Ореґону Вейн Морс.

ГОЛОВНИЙ ЛІКАР ЗДА ПЕРЕДБАЧАЄ ПОВНУ ЛІКВІДАЦІЮ 9-ох НЕДУГ ДО 1985-го РОКУ. Д-р Лютер Л. Террі з Публічного Уряду Здоров'я ЗДА, промовляючи в Джорджтавнському університеті, висловив вповні оправдану надію, що до 1985 року вповні зникнуть такі недуги, як дифтерія, коклюш, поліо, тетанус (правець), скаженина, кір, тифусова гарячка, сифіліс і гонорея. Д-р Террі передбачає значні поступи в лікуванні пістряка і штучні нирки та штучне серце, якими послуговуватися будуть до 1985-го року.

ЗМЕНШИЛОСЯ ЧИСЛО ДОБРОВІЛЬЦІВ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ, коли президент Джансон повідомив, що окрема комісія має вивчати справу можливого скасування закону про обов'язкову військову службу. Ця комісія має звітувати аж в квітні ц. р. Президентові, але молоді люди в меншому числі голосять як добровольці, бо сподіваються, що може бути скасована обов'язкова військова служба. Та вістка про такий стан добровольців може мати вплив на те, що Конґрес не скасує закону про обов'язковий призов.

ДЖЕТОВІ ЛІТАКИ „ФАНТОМ II" ОБСЛУГОВУЮТЬ ЛЕТУНСТВО, ФЛЬОТУ І МОРСЬКУ ПІХОТУ та летять із швидкістю понад 1 600 миль на годину. Ці джетові літаки можуть бути вжиті як бойові одиниці, як бомбовики, що зможуть перевозити 16 000 фунтів бомб, мін або ракет чи іншої зброї для наземних військ. Їх можна буде використовувати також і для розвідчих цілей, бо вони мають рекордову швидкість — понад 16 000 миль на годину. „Фантом II" вже діють на Далекому Сході і вони бомбили Північний В'єтнам в дні 7-го лютого.

КНИЖКА ПРО ЦАРИЦЮ КАТЕРИНУ II, яка появилася в Ню Йорку як переклад на англійську мову твору Зое Ольденбурґ, написаною французькою мовою, у Видавництві „Пантеон Букс", свідчить про те, якою морально огидною була ця розпусниця на російському троні, яку, проте, хвалять за заслуги для російської імперії теперішні комуністичні імперіялісти. Авторка згадує численних любовників цієї цариці. Раз князь Потьомкін дорікав їй, що вона має аж 15 любовників в тому самому часі, на що вона відповіла, що має тільки — 5! Вона сказала при цьому: „Це я роблю не для розпусти, моє серце не радо залишається без любови навіть на одну годину".

У СВІТІ

ІЗРАЇЛЬ ПОВІВ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ ЗАКОРДОННИХ ФІРМ, які стоять у тісних взаєминах з Єгиптом (Об'єднаною Арабською Республікою). Тому, що Єгипет бойкотує закордонні фірми, які торгують з Ізраїлем, то Ізраїль почав стосувати ту саму мірку супроти торговельних контрагентів Єгипту. На першій чорній листі опинились сім концернів телекомунікаційного й електричного промислу.

ФРАНЦУЗЬКІ ВЛАСТІ ВІДМОВИЛИ ВІЗУ лідерові бойової американської муринської секти Малколнові Екс, що разом із своїми „чорними муслімами" (мусульманами) проповідує боротьбу проти білих насильними способами. Коли він прилетів з Америки через Лондон до Парижу, то на летовищі очікували його 9 французьких поліціянтів і комісар, які, не подавши причини, посадили його на літак у поворотну дорогу. Малколм Екс відповів на це лайками на адресу де Голля.

В РИМІ ШАЛІЛА В МИНУЛИЙ ВІВТОРОК ТАКА СНІГОВІЯ, що вся міська комунікація була спаралізована. На передмістях Риму стояли сотні автомобілів, залишені мотористами. Поліція, шпиталі і пожежна сторожа були 5.000 разів викликувані до нещасливих випадків, поміч яким була утруднена внаслідку пошкодження електричних проводів.

У ПЕЙПІНҐУ ПЕРЕБУВАВ КУБИНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ДИКТАТОР ХЕ ҐЕВАРА, запрошений туди секретаріятом китайської компартії. Здогадуються, що китайські комуністи хочуть перетягнути Кубу на свою сторону в „ідеологічному" спорі між Москвою і Пейпінґом. Куба Кастра зберігала в тому спорі „невтральність", дістаючи допомогу з обох сторін.

ФРАНЦІЯ ЗАЯВИЛАСЯ ЗА „НЕВТРАЛІЗАЦІЮ" ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ. Речник французького уряду, міністер інформації Ален Пейрефіт заявив, що останні події у В'єтнамі доказують потребу „припинення збройної інтервенції всіма сторонами", проголошення перемир'я та переведення мирних переговорів задля замирення у В'єтнамі. Названий міністер не назвав за іменем Америки, але й не згадав ані словом про комуністичну підривну роботу і ролю Північного В'єтнаму та Китаю у війні у В'єтнамі.

СОВЄТСЬКИЙ УРЯД ДІСТАВ ПЕРЕСТОРОГУ З ВАШИНҐТОНУ, що недостатня охорона американської амбасади в Москві „пошкодить нормальним дипломатичним взаєминам". Американська пересторога прийшла у зв'язку з недільною — насправді совєтською поліцією зорганізованою атакою юрби проти американської амбасади, де вибито 500 вікон. Офіційна американська заява стверджує, що „вислови жалю і грошова рекомпенсата не можуть заступити потрібної охорони".

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ПРИПИНИЛА ДОСТАВИ ЗБРОЇ ІЗРАЇЛЕВІ, які грозили зірванням взаємин між Німеччиною і Єгиптом. З свого боку Єгипет заповів, що він не визнає комуністичної Східньої Німеччини. Остаточна політика Західньої Німеччини у відношенні до Ізраїлю та Єгипту залежатиме від ходу і висліду візити східньо-німецького диктатора Вальтера Ульбріхта в Каїро під кінець цього місяця.

Трохим Пасічник видав першу частину своєї епопеї „Петро Гордієнко"

Ню Йорк. — Відомий український поет-епік Трохим Пасічник, заслужений український педагог, що живе тепер в ЗДА, автор опублікованої останніми роками поеми „По всій Україні" і другої частини епопеї з визвольних змагань „Петро Гордієнко", видав тут великою 180-сторінковою книжкою першу частину названої епопеї, що досі залишалася невідомою ширшим колам читачів, бо цілий наклад першого її видання, яке було здійснене під час другої світової війни в Німеччині, було знищене після окупації ЧСР совєтськими арміями. Автор встиг врятувати тільки кілька примірників, але й ті пропали йому в дорозі під час втечі з Праги на Захід. Роздобувши вже останнім часом випадково один примірних цієї першої частини епопеї „Петро Гордієнко", автор видав її тепер у Ню Йорку власним коштом із підтримкою приятелів своєї творчости, даючи цим змогу читацькій громаді, зацікавленій цією епопеєю, після виходу її другої частини, ознайомитися із початком цілого, задуманого в широкому пляні твору: Епопея починається від участи її героя Петра Гордієнка, старшини Армії УНР, в Зимовому Поході і в бою під Базаром, після чого герой вертається за кордон, виховує сина й оповідає йому про все пережите ще в часі 1917-1918 роках. Закінчується епопея подіями на Карпатській Україні 1938 - 1939 років. Заголовок першої, виданої тепер частини епопеї — „В дорозі", заголовок другої, виданої 1957 року — „Рідний Гомін".

о. Орест Щудло, редактор „Голосу Спасителя", відвідав Україну

ВПр. о. Орест Щудло, ЧНІ, редактор поширеного релігійно-місіонерського журналу „Голос Спасителя", що його видають ОО Редемптористи в Йорктавні, Саск., Канада, відвідав з кінцем листопада і початком грудня мин. року Україну. Отець Щудло побував у Києві, Полтаві, Каневі, Львові та ряді інших місцевостей, включно із своїм рідним Новим Селом. Під час цих відвідин о. Щудло мав багато інтересних зустрічей та розмов і спостережень, що ними він поділився з екзекутивними урядовцями УНСоюзу та редакторами „Свободи" під час відвідин у їх приміщеннях минулої п'ятниці, 5 лютого ц. року. Про свої відвідини в Україні о. ред. Орест Щудло опублікує цикл репортажів у редаґованому ним „Голосі Спасителя", починаючи вже з його найближчого числа за квітень ц. р.

З УВАГИ НА ДЕНЬ ЛІНКОЛЬНА

З уваги на День Лінкольна, що припадає в п'ятницю, 12-го лютого, „Свобода" з датою того дня не появиться. Це число „Свободи" друкується в четвер, з датою суботи, 13-го лютого. З цих технічних причин англомовний THE UKRAINIAN WEEKLY появиться в понеділок, з датою вівтірка, 16-го лютого.

ДЖАНСОН ЗАКЛИКАЄ ДО ЗМЕНШЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ЗА КОРДОНОМ

Вашинґтон. — Президент Джансон 10-го лютого переслав Конґресові окреме звернення про балянс в платничому дефіциті із закордонними державами, в якому рекомендує схвалити такі закони, які припинили б відплив долярів із ЗДА. Цей відплив доляра в своєму наслідку спричиняє відплив золота із ЗДА, бо за американські доляри закордонні державні банки можуть вільно купувати золото в ЗДА по сталій ціні $35 за одну унцію. Президент не пропонує Конґресові схвалити драстичні засоби для припинення відпливу доляра і золота із ЗДА, тільки рекомендує лагідні законопроєкти в цій справі, але якщо вони будуть схвалені в Конґресі, то дадуть дуже добрі наслідки, бо спричинять, що на більйони долярів менше щороку відпливатимуть із цієї країни за кордон. Президент рекомендує американським бизнесменам і банкірам зменшити свої інвестиції в чужих країнах та давати менші позички чужим бизнесменам і корпораціям. Преса підкреслює, що бизнесмени й банкіри прихильно зареаґували на Звернення Президента, головним чином тому, що уряд звертається про добровільну акцію збоку промислу та банків. Президент просить Конґрес, щоб схвалив законопроєкт про зменшення до половини тієї 100-долярової суми, за яку можуть американські туристи купувати за кордоном товарів та привозити їх без мита до ЗДА. Здійснення цього пункту дасть ощадності в платничому балянсі із закордоном на $100 мільйонів річно. Другий законопроєкт має відноситися до податків, які мають платити банки від відсотків від закордонних позичок. Своє Звернення Президент зачав заявою про те, що американський доляр є дуже сильний за кордоном, але ЗДА мусять подбати, щоб цю силу доляра втримати. Доляр сильний тому, що економіка працює на високому рівні, що в цій країні є мале число безробітних, що зростають прибутки американських громадян і корпорацій без інфляційної тенденції. В ЗДА все ще знаходяться найбільші запаси золота. ЗДА мають високо збалансовану торгівлю із закордонними країнами.

Амбасадор Національного Китаю Т. Ф. Тсіянґ і конґресмен В. Ґ. Брей з Індіяни склали вінки під пам'ятником Шевченкові

Вашинґтон — Під час відзначування Дня Української Незалежности, що його провів вашинґтонський Відділ УККА в п'ятницю 22 січня ц. р. під пам'ятником Т. Шевченкові у Вашинґтоні, амбасадор Китайської Республіки (Вільного Китаю) Тінґфу Ф. Тсіянґ і конґресмен із Індіяни Віллььям Ґ. Брей склали вінки під пам'ятником, виголошуючи при цьому відповідні промови. В урочистості взяло участь яких 100 осіб під проводом проф. д-ра Лева Добрянського, президента УККА, який виголосив також коротку промову, полк. В. Рибака, голови Вашинґтонського відділу УККА, та Теодора Царика, який був майстром церемонії. Окреме повідомлення про цю подію надрукував щоденник „Вашинґтон Пост" в числі з 22 січня ц. р.

„Велика Думка" і „Мала Думка" дають концерт 21-го лютого

Ню Йорк. — Уже інформовано, що під час традиційної Проєфори Хору „Думка" в Ню Йорку виступала з великим успіхом новозорганізована при цьому ж хорі „Мала Думка" — дитячий хор в кількості понад 80 дівчаток і хлопців, що ним диригує диригент інж. Роман Степаняк та яким опікується „Велика Думка". Тому, що Проєфора відбулася тільки для членів хору та їх родин, Управа „Думки" — на загальне домагання публіки — рішила повторити цей концерт із поширеною та доповненою програмою в чергову неділю, 21-го лютого. Концерт відбудеться в залі Джуніор Гайскул при евеню „В" (БІ). Започаткує його коротким словом про українські колядки чи не найкращий їх знавець проф. д-р Зиновій Лисько. В програмі виступлять „Велика Думка" під диригентурою п. Івана Запорожного та з виступом соліста Метрополітальної опери Андрія Добрянського, „Мала Думка" під диригентурою інж. Романа Степаняка та Студія Мистецького Слова під проводом пані Олімпії Добровольської. Подробиці концерту і програми будуть подані в оголошеннях.

ПЕРЕД СЕМИДЕННИМ ЛЕТОМ НАВКОЛО ЗЕМЛІ

Чотири американські астронавти, два із яких візьмуть участь в плянованому тепер на половину 1965 року в рамцях проєкту „Джемінай" леті навколо землі, що є підготовною стадією лету на Місяць. На фото астронавти: майор Гордон Купер (перший з правого боку), далі лейтенант Чарлз Конрад, Ніл Армстронґ і Еліот Сі. Два останні — цивільні летуни

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

У СВІТОВОМУ КОНҐРЕСІ КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ ВІЗЬМУТЬ УЧАСТЬ ТЕЖ УКРАЇНЦІ

Ню Йорк. — У сьомому з черги Світовому Конґресі Католицької Преси, що відбудеться в днях 18-22 ц. р. в Ню Йорку, візьмуть участь також українські католицькі журналісти — репрезентанти Асоціяції Української Католицької Преси. Буде відбуватися цей Конґрес в нюйоркському готелі Валдорф-Асторія. Головною темою конґресу буде „Правда в змаганні до свободи." В ході підготови до Світового Конґресу Католицької Преси відбулося в Штуттґарті, Зах. Німеччина, в днях 6 і 7 лютого ц. р., засідання Головної Ради Міжнародної Унії Католицької Преси, Централя якої є в Парижі. В цьому засіданні взяв участь також член Головної Ради Міжнародної Унії, проф. д-р Володимир Янів, який уже на другу каденцію був вибраний до неї на попередніх Світових Конґресах і є в ній представником Асоціяції Української Католицької Преси

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ В СТОЛИЦІ САСКАЧЕВАНУ

Ріджайна. — Українська громада цього міста, що є столицею канадійської провінції Саскачевану, відзначила цьогорічні роковини дуже урочисто й успішно. Ініціятором святкувань був місцевий відділ КУК, на прохання якого управа міста вирішила проклямувати день 22 січня „Українським днем" у Ріджайні і на ратуші міста вивісити український національний прапор. Торжественне підписання проклямації відбулося у вівторок 19 січня. Посадник міста Ріджайни Г. П. Бейкер підписав цей акт у приявності 33-членної делеґації складових організацій КУК та репортерів і фоторепортерів з телевізії, радіо і преси.

У п'ятницю 22 січня на ратуші міста маєстатично лопотів на вітрі синьожовтий прапор України. Фотографію цього прапора помістив цього ж дня місцевий щоденник „Де Лідер Повст".

Вечером згаданого дня у Саскечеван Готелі відбувся репрезентативний бенкет.

Святкування відбулися під патронатом губернатора провінції Саскечеван Р. Л. Генбіча, який був приявний на бенкеті і тепло вітав українців з цієї нагоди. Головну промову виголосив заступник прем'єра Саскечевану, міністер хліборобства А. Г. МекДоналд

З нагоди святкувань вітав українців Ріджайни листом прем'єр Канади Лестер Пірсон, а довше звернення переслав прем'єр провінції Рос Тачер, який мав бути головним промовцем.

Зміст листа прем'єра Саскечевану був гостро протикомуністичний. Окреме місце в ньому віддано понад вісімдесять тисячам українців, мешканцям Саскечевану, які дали великий вклад праці в розбудову цієї провінції.

В ШИКАҐО ВІДБУДЕТЬСЯ УРОЧИСТЕ ВІДКРИТТЯ ПРИМІЩЕНЬ „НОВОЇ ЗОРІ"

Шикаґо. — У зв'язку з започаткуванням нового українського часопису „Нова Зоря", що виходить в Шикаґо і є офіційним органом шикаґівської української католицької Дієцезії, відбудеться в неділю 14 лютого ц. р. урочисте відкриття приміщень редакції й видавництва „Нової Зорі".

Архиєрейського благословення довершить Шикаґівський єпископ Преосв. кир Ярослав Ґабро безпосередньо після відправлення св. Літургії цього ж дня о год. 12-ій в полудне. З нагоди цього відкриття в приміщеннях видавництва „Нова Зоря" буде влаштована виставка образів українських мистців та виставка українських книжок і преси.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

125-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИХАЙЛА СТАРИЦЬКОГО

Остап Лисенко порушує в „Радянській Культурі" 4 лютого ц. р. питання про відзначення 125-річчя з дня народження видатного діяча на ниві —української літератури та сценічного мистецтва Михайла Старицького.

ГОМЕР УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Письменник Борис Тен (справжнє прізвище — Микола Хомичевський), який живе у Житомирі, — пише „Молодь України" 3 лютого ц. р., — переклав „Одисею" Гомера на українську мову. Тепер письменник працює над перекладом гомерівської „Іліяди".

Проте книжку „Одисея", видану В-вом „Дніпро", оформили абияк, ілюстрації — бездарні, а тираж мізерний — лише чотири тисячі примірників.

ПРО ЛИПОВЕ ВУГІЛЛЯ І ПЕРЕВЕЗЕННЯ „ПОВІТРЯ"

Усякі дива є на світі... А чи ви чули, що є „липове вугілля", або що у вагонах перевозять „повітря"? А може діється насправді! І то на Львівській —залізниці.

Дуже часто на цій залізниці, — пише „Молодь України" з лютого ц. р., — вагони йдуть недовантажені. Власне, в паперах „усе в порядку": вагони вважаються повні вщерть. У Львівському відділенні дописують неіснуючі тонни в такій кількості, в якій заманеться. Особливо, на дільниці, де вивозять вугілля із станції Селець-Завоне. Дві перевірки на цій станції виявили 80 тонн „липового" вугілля.

І тут вдаються до аритметики: на станціях Львівської залізниці не довантажують кожен другий вагон. Скільки ж то „повітря" перевезли за рік! Це був би величезної довжини потяг, голова якого сягала б Києва, а хвіст залишався б ... у Львові. Ці потяги обслуговувала сила-силенна машиністів, кондукторів, провідників. А стрілочники? А інженери та техніки? А вантажники, які „вантажили" та „розвантажували" повітря? Комусь платили за неіснуючу роботу. Хтось одержував премії за дуті пляни перевезень

Хто ж? Кому? Мовляв, шахраям.

А хіба справа в шахраях? Коли держава ввесь час бере та й бере від людей, то люди намагаються взяти і в держави.

ВОЛИНЯКІВ ЗАГНАЛИ АЖ ДО САЯНСЬКИХ ГІР

Спочатку вони, , ці молоді волиняки, освоювали цілинні землі, а тепер підкорюють суворі Саянські гори, — пише „Радянська Україна" 3 лютого ц. р. Зокрема, багато молоді Волині загнали на будівництво залізниці Абакон-Тайшет.

МОСКАЛІ НЕНАВИДЯТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Артист Борис Гмиря, як подає „Радянська Культура" 4. лютого ц. р., виступаючи у Дніпропетровському з концертовою програмою Шуберта, підняв записку, кинуту на сцену, такого змісту: „Як на вашу думку, чи можна співати світову клясику на вашій рідній мові? Чи може вона непридатна для цього?"

-Записку писали студенти москалі, які вчаться в Україні, їдять український хліб і

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918. Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Символ волі

16-ий президент З'єднаних Держав, Абрагам Линкольн, народився 12 лютого 1809 р., отож 156 років тому, і 15 квітня ц. р. сповнюються соті роковини з дня його трагічної смерти. Проте, рік-річно американський нарід святкує День Линкольна, стверджуючи за кожним разом невмирущість і завжди свіжу актуальність його ідей і заповітів.

Абрагам Линкольн був полум'яним апостолом рівности всіх людей, і в ім'я цієї рівности не вагався вести громадянську війну, з вірою, що у висліді тієї війни буде не тільки збережена єдність нації і країни, але й зникнуть расові та обласні бар'єри. Тепер на наших очах завершується цей процес, започаткований Линкольном. Абрагам Линкольн сформулював засаду демократії у клясичному вислові „уряд народу, через нарід і для народу", і далі на тлі всіх правих і лівих диктатур та тираній за останніх сто років американська демократія є ідеалом ладу та справедливости.

Але найактуальніше значення Линкольна полягає у його відношенні до проблеми волі. Гасло Линкольна, що нація не може залишатись „наполовину вільною й наполовину невільною", стосується нині до всього ґльобу, який розпався на вільну й поневолену половини. Потреба збереження волі стала питанням бути-не-бути сучасного світу. Як президент-елект, у своїй імпровізованій промові у Філядельфії, по дорозі до Вашингтону, Линкольн ствердив, що у політиці він черпав інспірацію завжди з ідей Декларації Незалежности, „які давали населенню нашої країни свободу, і вселили надію цілому світові по всі часи". В тій промові Линкольн турботливо запитував: „Чи можна врятувати нашу країну на цій засаді?"

Може і є такі люди, які вірять, що врятувати Америку і світ можна політикою співіснування з найбільшим ворогом волі, саме тим, який неволю накинув половині світу. Але саме кілька днів тому і президент Джансон заявив, що за збереження волі треба „заплатити кожну ціну". Політика і її тактичні ходи змінюються залежно від обставин і осіб, що нею керують. Політика і тактика завжди можуть становити предмет дискусії. Вічними і недискусійними є вселюдські ідеали, а між ними у найпершому ряді стоїть ідеал волі.

Постать Линкольна особливо промовляє до української душі. Він гірко бідував і з суспільних низин власним трудом пробився на вершини. Він став символом волі і символом борця, якого треба подивляти і наслідувати.

Занедбана ділянка

Інформативний Листок Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, журнал, що появляється кожного чверть року, порушив у числі 4-му за 1964 рік справу видання повного зібрання творів Олександра Олеся (Кандиби), або хоч монографії про нього.

Порушена автором статті д-ром М. Небелюком справа актуальна не тільки у випадку з О. Олесем, видатним українським поетом першої половини 20-го сторіччя, що за фахом був ветеринаром. Сьогодні було б потрібно видати у вільному світі так само й повні зібрання творів чи хоч бо вибори з писань інших українських письменників, клясиків української літератури. На сторінках „Свободи" вже підкреслено, наприклад, конечність видати повного Шевченкового „Кобзаря" з перевіреним текстом і з відповідними коментарями.

Пропозиції в цьому напрямку зустрічаються із запитом, мовляв, навіщо видавати те, що друкується багатьма виданнями під совєтським режимом. Усім таким опонентам треба пригадати, що так, як твори Шевченка, Франка, Лесі Українки, ні одно із видань українських клясиків в УССР не є задовільним з історично - літературного й текстового погляду. Появляються всі ці твори старанно перецензуровані, тенденційно підібрані і з односторонньо написаними передмовами, в яких навіть „буржуазно - націоналістичних" письменників, таких, як Нечуй - Левицький чи Борис Грінченко, підтягається до соцреалістичного знаменника, робиться з них предвісників чи починателів української „радянської літератури". Результат такий, що молоді українські покоління знайомляться з цілковито викривленою, фальшивою картиною творчости й життя українських письменників.

Такий стан покладає на українську еміграцію у вільному світі, на українські наукові установи, на громадські і приватні видавництва обов'язок рятувати українську клясичну літературу від анектування її комуністичним режимом. Твори українських клясиків треба видавати тут, у всесторонньому й вірному насвітлені так, як їх вони творили, такими, якими вони хотіли бачити ці твори між людьми.

Уряд ЗДА найбільший працедавець

Подобається це кому чи ні, але фактом є, що найбільший працедавець цієї країни — її Уряд.

З початком цього року на державному етаті ЗДА знаходилося понад 5 00 000 осіб, чоловіків і жінок. Такої велетенської армії службовців не має жадна, найбільша в світі компанія або фінансова установа.

Згідно із статистикою справи виглядають ось як. Мілітарний персонал ЗДА начислює 2 674 408 осіб. На цивільному етаті знаходяться дві категорії службовців: 1) виконавча галузь державного апарату, яка затруднює 2 490-680 душ, і 2) уставодавча та судейська галузі державного апарату, які затруднюють — 30 851 душ. Разом на державній службі ЗДА знаходиться під цю пору 5 200 039 осіб. За офіційними даними у фіскальному 1966-му році список затруднених державою осіб охоплюватиме ще більше число.

Щоб мати деяке уявлення про цю величезну армію державних службовців, її значення і силу в господарській та фінансовій структурі ЗДА, треба пригадати, що на кожних чотирнадцять осіб — одна має державну посаду.

На терені „великого Вашинґтону" з кожних чотирьох осіб одна знаходиться на федеральній службі. Статистика виявляє, що в цьому столичному районі на „дядька Сема" працює більше людей, як у всіх 50-ох стейтах ЗДА. Найбільше „федеральних обивателів" перебуває у стейті Каліфорнія — 248 000. За останній рік число федеральних службовців зросло, зокрема, в Департаменті Оборони на 19 000 і в Поштовому Департаменті — на 20 000.

Аналітики цієї найновішої державної статистики звертають увагу на те, що збільшення числа осіб, затруднених Урядом, не йде упарі із природнім ростом населення. Наприклад, п'ятнадцять років тому на одну тисячку населення припадало п'ятнадцять федеральних урядовців, а тепер — лише тринадцять. Ще більша ґрадація видатків: в 1944 році державні платні становили $3 092 000 000, а тепер — $7 140 000 000.

С. Т.

● **Серед португальських студентів** шириться комунізм. В останніх тижнях португальська поліція арештувала 60 дівчат і юнаків у тамошніх високих школах за членство в підпільній комуністичній партії та активну партійну діяльність. Демократичні опозиційні партії зголосили меморіял на руки президента Португалії Амеріко Родріґеса Томаса, з твердженням, що диктаторський режим фактичного диктатора Португалії, Антонія де Олівейра Салязара сприяє поширюванню екстремістичних комуністичних гасел.

● **Індійські студенти університету в Мадрасі**, демонстрації яких спричинили закриття університету на два тижні, рішили продовжувати акцію проти індійського уряду, поки той не відкличе рішення ввести у Мадрасі мову „гінді", якою говорить частина тамошнього населення. Студенти жадають, щоб зберегти англійську мову.

Улас Самчук

У ПРОСТОРІ БЕЗ ПРОСТОРУ

„Але чи не більшим злочином, ніж мордування і катування невинних людей, є вимуштровування яничарів-убивць.

Це робив Самчук.

Відщепенець рідного краю, безбатченко - іуда — ймення йому".

З большевицької брошури „Слово про Дермань".

Від такої характеристики може закрутитися навіть дуже твереза голова. А взагалі бути письменником у такій добі і в такій моральній атмосфері — дуже своєрідне завдання. Бути в Ню Йорку, Торонті чи Буенос Айресі, а писати мовою України — скидається на якусь вульґарну примху.

Для мови англо - саксів це ніяка проблема. Американський письменник Роберт Рорк живе в Еспанії, пише про Африку, а читає його ввесь світ. Ми очевидно щось зовсім інше, і знайти слово, щоб окреслити цю аномалію, нема можливости. Живучи в Ню Йорку, ми одночасно вигнані, невизнані і прокляті. Наш простір замкнутий у тісних рямцях умовностей. Іноді хочеться до когось апелювати, вимагати справедливости, але це те саме, що апелювати до піраміди Хеопса.

На жаль, українська людина не вміє писати мовою Шекспіра, їй не личить поза маєстато, а тому її трагедія звучить мелодраматично. Маємо для цього знані шабльонові окреслення, і цього нам вистачає.

Але в дійсності це є тема Шекспіра. Це не проблема „Запорожця за Дунаєм", це — проблема „Гамлета", „Макбета". Це питання „бі ор нат ту бі", це справді „мордування і катування невинних людей", маючи на увазі традицію Івана Грізного, Петра Першого і Сталіна - Джуґашвілі. Проблема Москва-Київ — це проблема Макбета і шкотського короля Дункіна, і саме тому на нас вержуться всі ті громи з тамтого боку.

Бо українська література не дає змоги Макбетові заспокоїти своє сумління, що є перевантажене злочинами перфідії. Мільйони замучених, загнаних, вигнаних вимагають справедливости на суді вічности, український письменник є їх речником, і саме тому він — „безбатченко - іуда". Дуже добре розуміємо цю нескладну мову.

Українська література від часу й появи завжди була головною ціллю концентраційних атак ворога, не ми перші її відчуваємо і не ми останні будемо її відчувати. Вбити речника слова, запроторити його на край світу, звести його до слухняного холуя, вигнати за сім морів, загнати в сліпий кут, зламати і змусити до капітуляції — ось завдання цієї стратегії.

На щастя, ми її дуже добре розуміємо, і чим більше ми її розуміємо, тим гостріші конвульсії її гніву. А тим самим безсиліші. Шкодуємо, що вони бачать цю судьбоносну трагедію крізь такі елементарно - примітивні окуляри. Во трагедія наша в першу чергу їх трагедія . . . І діється вона не в Ню Йорку, а в просторі історії, географії, політики та культури їх власних кровножиттьових інтересів, які одного разу мусять бути рішені.

А щодо нас особисто — нема клопоту. Ми імунні. За нами велика школа історії, на нас не діють ніякі закляття, ніяка кабала, якою б патетичною вона не була. Єдине, що в цьому вичуваємо, це свідоцтво їх духової вбогости і їх морального безсилля.

Так, ми вигнані! Живемо у просторі без простору, маємо горстку „нашого громадянства", розкиданого по плянеті, це є наша імперія, наші читачі, наша опора. Живемо серед океану найбагатшої культури світу, на наших очах діються найчудесніші цього роду діла, але ми не тратимо рівноваги. Ось, наприклад, у журналі „Лайф" (5 лютого ц. р.) читаємо, що подружжя письменників К. і Б. Гілденів з Бриджпорту, в Коннектикаті, удвійку написало роман „Спішний захід сонця" розміром на 1 046 сторінок; затратило на це чотири роки, минулого року видало, протягом трьох тижнів продано 300 000 примірників книжки; Голлівуд уже закупив книжку для сфільмування, автори дістали $500 000 гонорару і одразу закупили на 16 кімнат будинок.

Для нас це звучить, як казка про чудесного килимка, але це нас ніяк не зворушує. Ми потрапимо одинцем писати роман такого ж розміру, затратити ще більше часу, видати його принагідно, продати 1 000 примірників, не оплатити власних видатків, а все таки жити і бути „безбатченками - іудами" . . .

Це знов звучить, як утопія, але можливо, що саме в цьому хорониться та зухвалість, яка дозволила кріпакові Тарасові викликати на двобій його імператорську величність і — перемогти.

Матеріяльні наші засоби ніякі, але моральні необмежені. А це тому, що Роберт Рорк і подружжя Гілденів не мають потреби турбуватися такими справами, як оборона їх батьківщини, їх чести, їх гідности, бо за них дбають їх Президент, Сенат, Сьома фльота у водах Китайського моря, а ми маємо лише наше апокаліптичне слово. Так, Те саме, що все ще „стоїть на сторожі". І яке намагаються нам вирвати з наших уст. „О, слово! Будь мечем моїм" — пригадується Олесь, і справді це був меч, бо це воно справді „вимуштровувало яничарів - убивць", які вмирали під Крутами, в Зимових походах, під Базаром, під Гурбами, на засланнях, на вигнаннях і які будуть далі робити своє діло без огляду на те, якими б іменами їх не обзивав їхній поневолювач. „Брешеш, враже! За святу волю й правду розбійник не встане!" . . .

А головне — ми органічно, безпосередньо і непомильно віримо в наше діло! В нашу перемогу. Дарма, що проти нас стоїть одна з найбільших воєнних і поліційних машинерій світу. Бо ми саме „за святу волю й правду" — сила, яка має свою незбагнену категоричність і яка завжди в остаточному перемагала. Брехнею, каже народна мудрість, світ пройдеш, та назад не вернешся, а правда городи здобуває.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УКРАЇНСЬКІ ДОМИ КУЛЬТУРИ

Стоїмо перед пекучим питанням: як зберегти нашу молодь, що масово втрачає зацікавлення для українських справ і переходить в орбіту зацікавлень чужим світом, забуває своє українське походження, навіть стидається його й гордиться новим світом, що імпонує їй своєю позірною величчю. Думаю, що це питання ясне кожному. Тож доходимо до висновку, що наші пляни відносно виховання молодого покоління мусимо упорядкувати так, щоб вони дійсно відповідали вимогам часу. Мусимо зрозуміти, що треба братися до діла зараз, бо завтра може бути вже пізно.

Аналізуючи голоси поодиноких молодих і старших громадян на сторінках нашої преси, дивуємося, що їхні щирі думки, крім критики, не знайшли в українській громаді належного відгуку. А вони ясно висказали свої побоювання, до чого докотимось, якщо не знайдемо нових доріг для виховання молоді: друге чи третє покоління розплинеться в чужому морі, забуде мову своїх батьків і своє українське походження, Україна буде для них чужою, незнаною країною.

А ми? Що ми робимо, щоб зарадити лихові? Пишемо про це, критикуємо себе, але на тім і кінчиться. В нас дальше живуть антагонізми, що не дозволяють нам спільно взятись до реального діла. Зайняті особистими чи партійними справами, ми забуваємо про властиву нашу мету: виховання молодого покоління. А виховати його можуть спільно батьківський дім, українське оточення й свідома громада, що посвятить для цієї мети час, гроші й свої амбіції.

Не переконуймо себе й інших, що ми зробили все, віддавши свого сина чи дочку до „Рідної Школи", СУМА чи Пласту і пожертвувавши на коляду чи інші добродійні цілі по кілька долярів. Ні СУМА, ні Пласт, ні інші молодечі організації, ні „Рідна Школа" не виховують молоді в таких обставинах, в яких вони знаходяться.

Дитина, що бачить прекрасно й модерно влаштовані американські школи чи розривкові молодечі доми, дивиться легковажно на наші скромні пластові, сумівські чи одумівські приміщення. Вона несвідомо порівнює, і мимоволі постає у неї переконання, що все українське бідне, просте, а американське пишне, люксусове. І мимохіть її молода, невироблена думка прилягає до цього кращого. Дитячі мрії тягнуть її в цей багатий світ, у принадні приміщення. Вона в'яже це також і з мовою, якої не чує в кращих приміщеннях. Вона не розуміє, чому її примушують вивчати мову, якою їй тяжко висловлювати свої думки. Вона починає легковажити, навіть не любити цю мову й стидатися її перед товаришами чи товаришками.

І тому негайно берімся за діло! Створімо нашій дітворі такі обставини, в яких вона добре почувалася б, не гірше, як в американських приміщеннях. В кожному українському скупченні здвигнімо таку будову, щоб вона була прикрасою даної округи, щоб наші діти могли похвалитись перед іншими, що ця пишна будова українська, і не стидались признаватись, що вони українці. Там повинно бути все, що потрібне для дітей, для їх виховання інтелектуального і фізичного, там повинні вони знайти науку й розвагу: школу, спортові площі, плавальню. Там повинна проводити т. зв. українські суботи, вивчаючи українознавчі предмети, а заразом маючи час на різного роду розривки, спів й спортові заняття під доглядом учителів і виховників. Розуміється, що і навчальні пляни українознавчих шкіл повинні бути відповідно змінені й пристосовані до обставин. Вже час їх змодернізувати, як і змінити перестарілі підручники.

Певне, що знайдуться такі, які „не повірять", що нам під силу взятися до цього діла. Це будуть ті, яким не лежить на серці загальне добро, які люблять лише себе й свої гроші. Але вірю, що таких людей в нашому громадянстві не є аж так багато.

Тож до діла! Вже в цьому році будуймо українські Доми Культури!

Р. Чучкевич

„ХОТІЛОСЯ Б ЧИТАТИ ТАКІ СТАТТІ . . ."

Мої щирі ґратуляції й велике признання за статтю п-і Софії Наумович „Про показ моди" з дня 26-го січня в „Свободі". Хотілося б читати такі статті частіше, щоб вони пригадували нашому жіноцтву, чому, пощо, нащо доля закинула нас до багатої Америки.

А пані Степанію Ворох попрошу зібрати статистичні дані: скільки грошей витрачають наші пані на збагачення й „без того багатих фірм", а скільки на українську пресу та українську книжку?

Франціска Дахнівська
Шикаґо, Ілл.

ДЕ ЗАРАЗ ВИ . . .

(Із збірки „Земне тяжіння")

Де зараз ви,
кати мого народу?
Де велич ваша,
сила ваша де?
На ясні зорі
і на тихі води
Вже чорна ваша
злоба не впаде.

Народ росте,
і множиться, і діє
Без ваших нагаїв
і палаша.
Під сонцем вічности
древніє й молодіє
Його жорстока
й лагідна душа.

Народ мій є!
Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить
мій народ!
Пощезнуть всі
перевертні й приблуди
І орди завойовників-заброд!

Ви, байстрюки
катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є!
В його гарячих жилах
Козацька кров
пульсує і гуде!

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

З української преси

ПРЕСА І ЇЇ ЗНАЧЕННЯ

Філядельфійський український тижневик „Шлях" присвятив редакційну статтю під таким заголовком в числі з 14 лютого ц. р., що її автором є впр. о. Петро Мельничук, проблемі виховної ролі і впливу газет:

„Часопис — це твір нової доби: це всім приступне друковане слово, що кожного дня або що кілька днів подає відомості про культурні, політичні, господарські справи, а також звідомляє про всякого раду світові події і льокальні новинки. Круг тих відомостей обіймає ціле людське життя. Часопис інформує і про політичні справи своєї держави й усіх чужих держав, оцінюючи їх; пише про закони й судові розправи, про літературу й мистецтво, про релігію й школи, про родинні події, про природу й світ, про забави і спорт, про всякі сенсації, місцеві й світові катастрофи та про злочини. Це значить, що часопис пише про все, що має відношення до людей і народів.

З цього видно, що часопис має сильний вплив на людей. „Значення преси — каже Максиміліян Нардав — у модерній культурі велетенське. Її існування та місце, яке вона займає в життю одиниці і суспільности, витискає на нашій добі далеко сильнішу рису, як усі осяги техніки, які так основно змінили наші духовні й матеріяльні умовини. Велетенський розвиток преси злучується з тими винаходами і частинно їх наслідує".

Часопис — це свого роду школа для дорослих. Багато учнів у відношенні до учителя, а деякі вірні до провідника, не мають стільки довір'я, як читачі часописів до преси. Для широких мас часопис — це часто єдине джерело образування. Багатьом людям часопис заступає учителя, а навіть духовного провідника. Часопис — це дуже впливовий реґулятор політичної думки, суспільних рухів, духово релігійного життя та господарських стремлінь. Проте люди іноді не доцінюють сили й значення преси, хоч уже Наполеон І сказав, що „преса — це світова потуга". Вплив преси буває сильніший як священиків чи вчених. Бо часопис — це теж новітній проповідник, бесідник, який проповідує і в гостинницях, каварнях, в поїздах, автобусах, літаках, почекальнях адвокатів, лікарів і на вулицях. Держави й уряди без преси не зробили б майже нічого або небагато. Преса має силу виховати святих, але й також злочинців; вона може успішно боронити релігії, але й може поборювати її. Сміло можна твердити, що зла преса діє на людину, подібно, як алькоголь, наркотик або пошесть . . .

Тому, як не беремо отрути, щоб не спричинити собі смерти, так і не берім до рук злого часопису. Пригадаймо собі, що в домі І. Ґуттенберґа, винахідника друкарства (1436), є напис: „Ніхто не зможе протистояти мені", себто друкованому слову. Це є осторога й одночасно, немов, заклик, щоб брати до рук і читати тільки добрі часописи . . ."

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів УН-Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Степан Риндик

ДЕЩО З НАШОЇ МОВНОЇ ПРАКТИКИ

(2)

Звичайно в розумінні східнього українця „одинокий" представник означає того представника фірми, що живе на самоті, сам-один; для галичанина це слово означає, що фірма має тільки одного представника і що ним є пан Н. Щоб уникнути непорозуміння, треба пристати на щось одно, себто умовитися, яке саме значення затримати за словом „одинокий". Кажемо умовитися, а не доказувати. Кожна бо сторона має повну рацію, уживаючи слова в їх льокальних значеннях. Така дійсність, і тільки в інтересах національної уніфікації треба мововжиток так чи інак кореґувати. Від себе осмілюємося пропонувати затримати за словом „одинокий" тільки значення самітний.

І нарешті слово „представник". По-нашому треба би було сказати „передставник", бо наша мова не має прийменника „пред", а тільки „перед". „Пред" уживаємо тільки в кількох запозиченнях із церковнослов'янської мови: предтеча, предвічний, предок і пізніше предмет. Немає підстави з цих кількох випадків робити загальне правило, суперечне нашій мові. І тому утвір „пред ставник" (як і пізніше „предсідник") треба рішуче відкинути, заступаючи його, в залежності від випадку, такими словами, як заступник, відпоручник, речник, репрезентант, тип. Наприклад, ялина — тип шпилькового дерева.

Якщо застосувати ці всі заваги до розглядового прикладу, то матимемо таку редакцію його:

„Ми мали честь познайомитися з паном Н., що є єдиним на тутешньому терені заступником фірми . . ."

II. Подаємо три приклади на „номінатівус кум інфінітіво", що його деякі наші автори, свідомо чи несвідомо, намагаються з колишньої латини чи з теперішньої німецької мови перетягнути до нашої мови:

„Цей погляд видається бути загально прийнятим".

„Якийсь довільний матеріялізм видається бути спільним знаменником".

„Ідеї такі за сучасних умов здаються перечити інтересам американської політики".

Не знати докладно, що хотів сказати автор першого прикладу, чи „цей погляд видається загально прийнятим", чи „здається, що цей погляд став загально прийнятим". Так само українська редакція другого речення мала би бути „якийсь довільний матеріялізм видається спільним знаменником", або „здається, що якийсь довільний матеріялізм став спільним знаменником". У третьому випадку треба було просто сказати: „здається, що такі ідеї за сучасних умов перечать інтересам американської політики".

„Видається бути" чи „здаються перечити" і подібні вислови можна було почути на Україні з уст жидів, що говорили „жарґоном" німецької мови. В німецькій мові номінатівус кум інфінітіво часто вживається в зв'язку з дієсловом „шайнен". Для української мови це цілком чужа форма і сприймається, як мовне каліцтво.

III. „Як ви задивляєтесь на цю квестію?"

У цьому прикладі слово „задивлятися" стоїть замість слів „дивитися", чи „розуміти", чи „сприймати" тощо. Мало би бути: „Як ви дивитися" (розумісте, сприймаєте . . .) цю квестію?". В нашій мові слово „задивлятися" означає дивитися з приємністю, з охотою, із замилуванням або з цікавістю. Так дивляться на щось чи на когось, коли воно сподобалось чи здивувало, чи захопило своєю небуденщиною. Це виразно виходить із речення: „Прийшло до неї мале пахоля, вона на нього задивилась" (Слов. Б. Грінченка), або — „Я на неї задивився, аж віз поломився" (нар. пісня).

Слова в мові мажуть мати по два і по кілька значень: лист на дереві, лист паперу, лист поштовий, лист наказний (писемне розпорядження) і ін. Ці відміни звемо гомонімами. Може, звичайно, мати гомонімі й слово „задивлятися". Однак, вищеподаний гомонім уліз до нашої мови не з причини якоїсь дійсної потреби, а виключно дорогою мавпування чужих зразків.

„Квестія" — латинізм, що в українській мові має такі рівнозначники: питання, справа, річ, діло. У кожнім випадку він може бути заступлений котримось із поданих слів, а тому це зовсім не потрібний нам барбаризм. Прийшов до нас через школу, де колись велику ролю грала латина, а також під впливом польської мови, де латинські слова — вітані гості.

На підставі сказаного, українська редакція розглянутого тут прикладу була б така: „Як ви дивитесь на це питання?" чи „Як ви розумісте це питання?" чи „Як ви сприймаєте це ?".

IV. „Зістав вибраний на предсідника".

„Зістав вибраний" — німецький пасив, що запанував у польській мові і звідти переноситься безкритичними авторами до нас. „Предсідник", як уже говорилося в І-му прикладі, має напереді неукраїнський прийменник „пред", тому й ціле слово є мішаниною слів із різних мов. „Смесь французского с ніжегародскім", як кажуть москалі. Правильна українська редакція цього вислову була б: „Був вибраний на голову (провідника, керівника)".

V. „Головний прокуратор не є рішений, чи кандидувати на віце-президента".

Тут помічне дієслово „є" — зовсім зайве. У складних присудках його майже ніколи не вживають у нашій мові. Не кажемо: „він є зажурений", „він є майстер", „він є з доброї родини", а кажемо: „він зажурений", „він — майстер", „він із доброї родини". Така природа нашої мови. Але це правило годиться тільки для дієслова „бути" в теперішньому часі, себто для слова „є". Воно не годиться для минулого й майбутнього часу. Кажемо: „він був зажурений", „він буде майстром", „він буде з доброї родини".

Вислів „є рішений" не український. Дієслова „рішати, ся" і „рішити, ся" прийшли до нашої літературної мови через церковнослов'янські книжки. Це дуже старі слова, а етимологія їх ще й досі не вияснена. Активні форми їх (рішати, рішити) означають: постановити, схвалити, укласти; пасивні (рішатися, рішитися) означають: зважитися, наважитися, відважитися, наміритися. Кажемо: „збори рішили (постановили, ухвалили, уклали) чи винесли рішення збудувати народний дім". Можемо сказати, що справа будови народного дому вирішена чи рішена на зборах. Іншого значення слово „рішений" не має. Тому треба було написати: „Головний прокуратор ще не рішився (не зважився), чи кандидувати на віце-президента"

VI „Книжку було написано (чи буде написано)".

Це форми чужі для української мови. У книжці О. Курило „Уваги до сучасної української мови" читаємо про це на сторінці 34 (видання „Нових Днів"):

„Широко вживає українська мова пасивних дієприслівників на „но", „то", що походять від іменних пасивних дієприкметників у формі ніякого роду, у фразах безпіметових, де в основі лежить невідома причина даного явища:

Ой у полі жито
копитами збито,
Під білою березою
Козаченька вбито.
Ой убито-вбито,
Затягнено в жито,
Червоною китайкою
Личенько прикрито.

А журавля узято, в чужу землю загнато. — Посаджено квіти близько винограду. — Тополю істято і гілля забрато. — Нищено міста красні світу, багато дівчат і жінок у полон забрато. — На коморах давано в султанський скарб повну оплату за скот і невільника, що займано і хапано на Вкраїні. — Козацькі чуби, ті, мовляв, оселедці, поперейммано в татарви. — Всюди по великому руському світі слухано її (пісню) з уподобою і перейммано. — Козаками в татарщині звано таке військо, що в ньому були самі улани, князі та козаки. — Звідтіля вожено хліб у грецьку землю.

„Як видно з прикладів, функція пасивних дієприслівників на „но, „то" присудкова.

„Справедливо зауважує д-р В. Сімович, що українській мові не властиві, — як це має місце в російській мові, — звороти з пасивними дієприслівниками та з помічними дієсловами „було" і „буде"; по-українськи не можна казати „було зроблено, „буде зроблено", а тільки „зроблено"

Ювілей Відділу УККА в Трой

З нагоди першого 10-річчя свого існування Відділ УККА у Трой, Н. Й. уладив ювілейний бенкет, в Українському Домі 31 грудня м. р. У приявності біля 180 осіб голова Відділу, Михайло Філь, відкрив ювілейне зібрання.

Парох кат. церкви, о. сен. В. Довгович, підкреслив велику працю Відділу УККА продовж 10 літ, яка принесла користь громаді та українській справі. Секретар Є. Наболотний прочитав протокол з засновуючих зборів з 2. 1. 1955. року: скарбник п. І. Удич склав фінансовий звіт за 10 рр. Відділ у Трой зібрав 18 тисяч долярів, з чого 80% вислав на УККА, включно з Нар. Фондом, на залишенців через ЗУАДК, інвалідів та ін. нац. цілі. Зокрема вислано 400 дол. на пам'ятник Т. Шевченка, 100 дол. на фонд Катедри Українознавства. П. І. Дурбак подав звіт з культ. освітньої праці за 10 літ.

Найбільш величну спільну академію у 40-річчя Соборности України в січні 1959, уладжено у Трой при співучасті проф. Л. Добрянського, проф. Шандора, хору „Думка". Крім цього, була ціла низка різних святкових сходин.

Відділ зорганізував радіопрограми, що відбувалися 2 роки що неділі, пізніше тільки у Свят-Вечір; подбав про заснування дівочого та хлоп'ячого Пласту, нав'язав співпрацю з Укр. Студ. Т-вом у Трой.

Делегація представників Відділу та ін. наших товариств кожного року, перед 22 січня, відвідує мейора Трой, вручає йому український прапор для вивішення на магістраті, а мейор видає проклямації про Український День.

Відділ має добрі зв'язки з місцевими американськими чинниками, вислав низку листів до членів Конґресу й Сенату.

Відділ має ревну підтримку о. сен. В. Довговича, довголітнього члена УККА, точного платника Нар. Фонду.

Представник Централі УККА мґр. І. Базарко виголосив промову про діяльність Централі, її історію, осяги, що викликала помітне враження.

Він роздав почесні грамоти членам управ Відділу за довголітню працю: І. Удич — 10 літ, по 9 літ працювали в Управі: Ст. Ковальчук і Є. Наболотний, 8 літ — В. Коцур (був головою 4 каденції), по 7 літ: І. Жеребинський і С. Ґарат, 6 літ — В. Боднар.

П. В. Колодій, секретар Відділу УНС, дістав почесну грамоту за плачення 25 дол. на УККА продовж 10 літ.

Скарбник п. І. Удич передав мґр. І. Базаркові чека з вкладками 6 нових членів: В. Клим, Д. Хорват, М. Філь, В. Скотницький, М. Костів і Р. Гарасим'як.

Протосрей о. М. Похолок, парох місцевої укр. православної парохії привітав Відділ з ювілеєм 10-річчя та побажав якнайкращих успіхів.

Вкінці о. В. Довгович провів молитву і започаткував „Бог Предвічний", що підхопила ціла заля. Після того приявні засіли до вечері, потім відбулася забава при звуках оркестри „Арфа" з Амстердаму, під проводом п. Когута.

З перших 24 членів Відділ зріс до 55 членів, платників Нар. Фонду. При солідарній співпраці всіх українців обох парохій ця кількість повинна значно збільшитись, на що є всі вигляди.

Учасник

Ювілейний бенкет в 50-річчя УСС-ів в Пасейку

Заходом ОДВУ, 34 Відділу в Пасейку, 19-го грудня 1964 року в Українській Централі при Говп Аве., відбувся величавий Ювілейний Бенкет на честь УСС-ів. Біля 200 гостей засіло за обильними столами. Відкрив цей Бенкет проф. І. Рудакевич, який передав слово п. Р. Шраменкові, який в коротких словах змалював значення вимаршу УСС-ів в обороні батьківщини. Поляглим за волю України, віддано однохвилинну пошану вставанням, під час якого грали воєнний сиґнал. В. Мочула віддеклямував вірша, присвяченого УСС-ам. Змістовний реферат про УСС-ів виголосив ред. Я. Гайвас. Прелеґент зазначив, що в УСС-х віджило українське воїнство, наступив ренесанс народу, який став до боротьби за волю рідного народу, а хто раз вступив на цю дорогу, за ним побіда певна. На залі були присутні УСС-ці, яких представив Р. Шраменко. Згадав і за покійних, головно от. д-ра Н. Гірняка й його дружину, що була на залі. Присутнім УСС-ам присутні відспівали „многая літа"! Від УСС-ів промовляв А. Батюк.

По офіційній частині наступила була розвагова частина, якою вміло та весело проводив В. Мочула. Цю частину репрезентувала оркестра Б. Гірняка, яку то й представлено присутнім. Оркестра відограла в'язанку стрілецьких пісень і в супроводі її Марія і Дмитро Мерени відспівали „Ой у лузі червона калина" Пані Марія проспівала „Нема в світі кращих хлопців", а п. Дмитро „Хлопці, гей вставайте..." І знов п. Марія „Ой впав стрілець" „Синю чічку" і „Ой чого ж ти зажурився". П. Грабарчук, дружина д-ра Грабарчука, з відчуттям продеклямувала А Курдидика „Стрілецька шапка".

Пан ред. П. Ямняк прочитав власного гумористично - сатиричного вірша „Федь на варті", що його присвятив безсмертним і смертним УСС-ам.

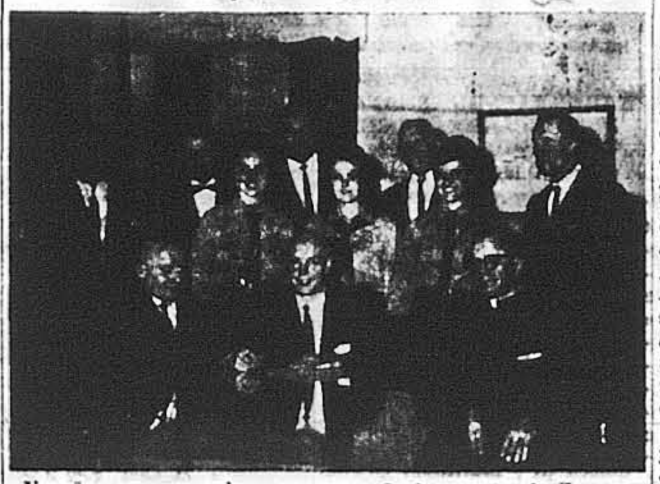
В дальшій розваговій частині гостей бавив своїм співом стрілецьких пісень проф. О. Головацький, дир. української православної Церкви св. Вознесіння в Пасейку.

Між Ярославом Костишиним та проф. О. Головацьким, учасниками бою під Бродами, відбувся вояцький, гумористично - сатиричний діялог, який викликував бурю оплесків. Це був день св. Николая і на залі був присутній о. Никола Притуляк, якому грімко проспівали „Многая літа". Іменник промовив до присутніх і це була цікава розповідь про те, як йому приходиться працювати серед закарпатців.

Стрілецькою піснею оркестра Б. Гірняка закінчила цей вдалий Бенкет у честь наших преславних УСС-ів.

(пяк)

Український День Незалежности в Ірвінґтоні, Н. Дж.

Українська делеґація в посадника Ірвінґтону п. А. Ловела.

З нагоди 47-их роковин вільної і незалежної Української Народної Республіки десятиособову делеґацію міста Ірвінґтону прийняв дня 22-го січня 1965 р. мейор цього міста п А. Ловел, який підписав проклямацію „Українського Дня Незалежности в Ірвінґтоні".

Це є перший раз в історії 60,000-міста, мейор якого проголошує і вшановує цю величну Дату української Нації.

Тут народжений і добре всім відомий адвокат Іван Романишин, старанням якого відбулося це проголошення, представив п. Ловелові українську делеґацію і з'ясував йому значення цієї історичної події, яка мала місце в столиці України, Києві, 47 років тому.

Делеґація була в такому складі: митрофорний прот. о. Артемій Селепина — репрезентував Українську Православну Парафію, пан сотник Юрій Кононів — Український Громадський Комітет Співпраці Організацій і перший відділ ООЧСУ; д-р Петро Богданський — Центральний Комітет, мґр. Адам Гординський — „Провидіння", проф. Михайло Цяпка — співоче товариство „Трембіта", панна Марія Процюк — СУМА, панна Марія Гарматій і панна Оксана Гординська — Пласт і пан Михайло Литвин, як міський урядовець в Ірвінґтові.

І. Г.

З НАШИХ БУДНІВ

ЧУДОТВОРЦІ

Правду писала „Свобода", що на першому прилюдному виступі „Малої Думки" в Українському Народному Домі в Ню Йорку не було, мабуть, на залі нікого, хто не був би до глибини душі зворушений її прекрасним виглядом і співом. Та й не тільки „матері крадьки втирали сльози радости", — і не один батько, маючи очі на мокрому місці, прослъозився від зворушення, коли малі думчата дзвінкогрімко привітали громаду першою своєю колядкою „Добрий вечір, тобі"!

Автор цих рядків теж був управнений пустити сльозу з ока хоч би з того титулу, що його хресна доня співала в сопраниках, з меншою своєю сестрою, в той час, коли їх батько уже віддавна підтримує голосову „стару" „Думку". А мама — переживає, хвилюється за концертові успіхи дітей і чоловіка... Так виглядає на практиці „велика думкарська родина", про яку так хвилююче розповідали на традиційній просфорі „Думки" 23-го січня ц.р. інж. Іван Жуковський і мґр Льоньо Крушельницький. П'ятнадцять років буваю учасником усіх майже імпрез хору „Думка" і кожного разу, коли удаюся на таку імпрезу, в мене є враження, що йду в гості до близької рідні чи добрих друзів... Якщо в такій гарній атмосфері надалі виростатимуть ці маленькі пуцьвірки, які сьогодні зовуться „Малою Думкою", то нічого нам лякатись за майбутнє Метрополітальної України — наша справа не пропала!

По концерті, як годиться, потягнув народ шнурочком з привітами й ґратуляціями — пані Олімпії Добровольській за чудовий „Вертеп", а пану інженерові Степанякові, як диригентові, за юних співаків. Якраз тоді малі думчата покотились гомінким, живим сріблом з горішньої залі Народного Дому в долішню, де Батьківський Комітет приготовив для них так званий „кіндербаль"... Через хвилину-дві в цій долішній залі піднявся такий шум-гам і тарарам, аж якісь достойні панове, засідаючі двома поверхами вище, прийшли на скаргу до опікуна хору, Льоня Крушельницького, мовляв — вони не можуть докінчити свого важливого засідання, бо... „діти дуже кричать"!

— Пане ласкавий, — відповів на те „містер Думка", — кричать, бо мають свіжі, міцні голоси, а нам таких голосистих саме й треба в нашому дитячому хорі! Вам треба було бачити і чути цих дітей півгодини раніше, які вони були чемні і здисципліновані під час концерту, а як вони співали!

— Неймовірне! Ці самі діти?.. Просто вірити не хочеться, — покивав головою достойний добродій. — То ви, панове, хіба якогось чуда доконали, замінили бісенят, вибачайте на цьому слові, в янголят?

І мені часто здається, що такі люди, як провідники, опікуни й дириґенти хору „Думка", це, в наші часи і в наших обставинах, справжні чудотворці.

Ікер.

Виступ хору „Прометей" в Ню Йорку

31 січня на Св'яті Самостійности і Соборности України, під дириґентурою Ів. Задорожного, виступив уперше в Ню Йорку, філядельфійський чоловічий хор „Прометей".

Хоч існування цього хору треба уважати покищо, принаймні ще експериментальним, та вже саме заіснування цієї хорової одиниці й її вперта та завзята праця над собою це дуже додатній і гідний підтримки прояв.

Беремо під увагу хвилювання і нервозність хористів перед нюйоркською публікою.

Хор справив позитивне враження. Крім одноразового, майже незамітного спотикання, яке, зрештою, не мало впливу на загальний мистецький рівень викону, все співання пройшло гладко і доладно.

Прикраса хору, це, — щось як за „добрих часів" з Нюйоркській „Думці", перші тенори. Другі тенори і перші баси: пересічні. Другий бас, хоч і „контрує" незле, у високих позиціях не має блиску („О, батьку наш") і в цілому не достає йому тієї чорної краски, що така притаманна українським басам. А без доброго, другого баса, український хор не може існувати. Тому треба зробити якийсь організаційний трюк і добути десь дітройтського Пахолюка, клівлендського Зеленого чи когось з їх кляси.

Солісти були надто схвильовані, щоб про них можна вичерпно писати.

Найкраще з технічно-мистецької точки погляду випало Стеценкове: „Встає хмара" і „Гей злітались".

Крещенда і п'яна були особливо ефектовні, а легкість надавала фразам буйного, степового полету і розмаху. Тут дириґент почував себе „вдома". — Замітні були акценти в „Прометею". Коли йдеться про повноту звуку, то хор викресав її щойно в останній пісні Китастого: „Вставай, народе". А так же треба було заспівати і спочатку! „За рідний край" це завжди проблематична пісня для Задорожного, що її інтерпретацію важко йому розв'язати, бо ж темпа заповільні, брак запалу і ентузіязму, немає наголосів, непотрібні тут піяна. Та високе і дзвінке „великий дух" було гарною рожею на розкуйовдженому букеті. — Піяністка Л. Бульба поправна, тільки замало дискретна в піянах; може тому, що фортепіян був перед сценою. З виступом у Ню Йорку шлемо хорові „Прометей" привіт і побажання успіхів з розпочатою вже працею і розвоєм.

Теодор Терен-Юськів

Діяльність 83-го Відділу СУА

Новий 83- ій відділ в Ню Йорку заснований в жовтні 1964 р. з ініціятиви пань В. Кушнір, О. Зазулі, М. Томоруґ, О. Лопатинської, І. Мокрівської та І. Куровицької.

Відкриття відділу відбулося у формі товариської вечірки з участю понад 70-ти осіб. Серед присутніх були голова СУА пані О. Лотоцька, голова Окружної Ради відділів СУА в Ню Йорку пані Н. Чапленко, організаційна референтка Головної управи СУА пані М. Душник, організаційна референтка Окружної ради відділів СУА в Ню Йорку пані І. Падох та письменник І. Керницький-Ікер.

Програмою проводила імпрезова референтка пані В. Кушнір, а офіційне відкриття завершила пані І. Падох з поміччю пана С. Яроша, прихильника нашої організації.

В неділю 17-го січня відбулася перша імпреза для дітей, яку влаштував 83-ій відділ.

Головним організатором і провідником програми „Ялинки" була пані Кушнір.

Серед залі стояла традиційно удекорована гостинцями і саморобними іграшками ялинка. Уможливила це пані О. Саляк, яка зберегла її до 17-го січня.

Настроєво і гарно почалася програма, в залі горіла тільки чудова традиційна зірка і всі присутні діти і батьки з захопленням колядували „Бог Предвічний".

Виступив вертеп, організований панною З. Саляк з маленьких дітей, які симпатично виконували свої ролі. Участь в постановці вертепу брало 7 дітей: Оксана Куровицька, (школярка) — Юрко Вижинський (школяр), коза — Ромко Соробей, Ірод — Марко Соробей, чортик — Павло Шпонтак, козак — Левко Іваськів.

У програмі, пересипаній колядками, читала панна З. Саляк про зірку на Україні і казку про „Першу Ялинку". Діти під зіркою заколядували „Нова радість стала" а привітання від колядників висловив Юрко Камінський, у відповідь на яке дістав традиційні гостинці з горіхів та яблук. Всі діти дістали маленькі подаруночки.

Після закінчення програми всі насолоджувались буфетом, про який подбала господарська референтка пані Віра Шпонтак.

Разом з дітьми було понад 60 осіб присутніх. батьки були задоволені тим, що дітям нагадують наші традиції і притягають їх до участи в практичному збереженні цих традицій, цього скарбу, через який не переривається наш зв'язок із Батьківщиною.

Я. Ф.

● „Навіть ціла дивізія у Південному В'єтнамі не всилі ґарантувати безпеки тамошніх військових таборів проти підступних партизанських атак" — заявив американський командант у Південному В'єтнамі ґенерал Вестморленд. Також асистент Президента Джордж Бонді, який тільки що вернувся з Південного В'єтнаму, перестеріг, що треба сподіватися посиленої акції комуністичних терористів. У Південному В'єтнамі згинуло вже від січня 1961 — 376 американських військовиків.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА ЛАСОВСЬКОГО І ВАСИЛИШИНА

Рідко бувають у нас індивідуальні виставки двох мистців. Цим разом Володимир Ласовський і Богдан Василишин відкривають в неділю 14 ц.м. спільну виставку своїх праць, в залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку Вона буде відкрита до 28 лютого ц. р.

Ласовський належить до типу „вічного шукача" в малярстві. В останньому часі його шукання були скеровані в одну доріжку сучасного малярства, якою є експресіонізм. Однак сподівання, що він нарешті „устаткувався" і малює якимсь одним стилем, показалися невірні. На цій його виставі можна завважити такі стилі: реалізм (у портретах); „лагідний" експресіонізм тонко кладеної фарби, „дикий" експресіонізм грубо кладеної фарби і сирої барви, і несподівані стилістичні експерименти в напрямі абстракції і примітивізації.

Як порівняти цю виставку з його останньою, то човим є рішучий перехід на пастозну фарбу і більшу сміливість у кольориті.

Красвидна тематика розрослася, а портрети і зображення людини, як такої, зайняли відносно мале місце.

Щоправда, на багатьох красвидах появляються людські постаті у різній, не все ясно вираженій акції, яку глядач доповнює своєю уявою. Але вони втоплені в красвид, стають немов його інтеґральною частиною. Диссонансовими барвами, неспокійними формами хмар, дерев, скал і людей Ласовський намагається сягнути у психологічну глибину, відтворити непевний і понурий настрій сучасности. І це йому вдається в багатьох випадках. У інших — відчувається наслідки поспішних стилістичних експериментів, малювання тонких теорій замість живого і поетично візійного життя. Всетаки, як глянути на цілість вистави, то треба ствердити, що перед нами мистець з помітним досвідом і з рухливою уявою. І теж один з тих небагатьох малярів, що займаються скульптурою, як про це свідчить виставлений портрет у ґіпсі.

Деякі образи Богдана Василишина ми мали нагоду бачити на збірних виставках. ОМУА. На цю свою першу індивідуальну виставку Василишин вибрав образи від початку своєї творчости до сьогодні. Це дає перегляд його мистецького розвою. Від раннього імпресіоністичного реалізму через дальші чисто реалістичні спроби він дійшов до експресіонізму, в якому чим дальше, тим фарба стає груба, а барва різкіша. Така або подібна дорога прикметна мистцям у нашому часі.

Можна сказати, що 90% сучасних мистців йдуть по лінії від якогось реалізму до експресіонізму; менший процент — йдуть дальше від експресіонізму до абстракціонізму, ще менший від абстракціонізму до повної безпредметности.

Безпредметність є кінцева зупинка на цій дорозі і сліпий кут, у якому „ні вперед, ні назад". Куди дійде Василишин цього не буду пророкувати, але хочу поставити питання, чи його вибір стилю випливає з його природньої схильности, чи з панівної мистецької моди.

Важко збагнути відповідь на це питання, якщо брати до уваги виставлені твори. Але в них видно деяку свіжість відчуття, яку я назвав би свіжістю молодости.

Василишин має завдатки на доброго кольориста, як про це свідчать його ліпші праці, роблені без претенсії у щасливих хвилинах.

Л. Кузьма

● **Володимир Душник**, редактор „Українського Тижневика" й англомовних видань УККА та д-р Микола Ценко, секретар Екзекутиви УККА, виголосять в неділю 14 лютого ц. р. доповіді про сучасну політичну ситуацію і про діяльність УККА. Влаштовує доповіді вашинґтонський Відділ УККА, що його очолює полк. В. Рибак, і відбудеться вона в церковній залі при 16-ій і Гарвард стріт, Н. В. у Вашинґтоні о год. 4-ій по полудні.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** влаштовує наукове засідання Секції Античної історії, з доповіддю Татьяни Іванівської: п. н. „Побут населення України першої половини 1-го тисячоліття н. е. за даними археології". Засідання відбудеться в неділю, 14-го лютого 1965 року о 3-ій год дня в будинку Академії 206 Вест 100 вул., Н. Й.

● **Українська Вільна Академія Наук у ЗДА** відбуде наукове засідання Правничо-Економічної секції з доповіддю Романа Леґедзи на тему: „Аграрна політика німців в окупованій Україні в рр. 1941 - 1914". Засідання відбудеться в неділю, 14-го лютого 1965 року о 6-ій год. веч. в будинку Академії 206 Вест 100 вул., Н. Й.

✝

РІДНИМ, ПРИЯТЕЛЯМ і ЗНАЙОМИМ
сповіщаємо сумну вістку, наспілу з рідних земель, що по довгій і тяжкій недузі, дня 14-го січня 1965 р. помер в Стрию, Зах. Україна, наш рідний

Осип Добровлянський

на 58 році життя
Замість квітів на свіжу могилу світлої пам'яті Покійника, складаємо на:

1. Н.Т.Ш. в Сарсель, Франція ... $ 25
2. У.В.А.Н. в Ню Йорку ... $ 25
3. Школа Українознавства Т-ва „Р. Ш." у Філядельфії $ 25
4. Видання Збірника Стрийщини ... $ 25

Сумом прибиті:
Микола Добровлянський, брат в Канаді; Марія Марусяк, сестра з чоловіком Осипом в ЗДА; Степан Янківський, т. брат з дружиною Марією в Канаді; Дарія Скіра, сестрінка з чоловіком Іваном і дітьми Адріяном Б. і Яремою О. в ЗДА

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що НАША МАМА і БАБЦЯ

МИХАЙЛИНА КОСТУР

з Кобиловолоків, повіт Теребовля, померла в середу 4-го лютого 1965 р., проживши 73 роки.
Похована на цвинтарі Оливна Гора в Меспет, Н. Й.
Хай Американська Земля буде їй пером.
Горем прибиті —
ДОНЬКИ І СИНИ з родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Павла Заболоцького
складає на Дар У.В.І. — $15.00
УПРАВА ВІДДІЛУ ОбВУА в Нюарку, Н. Дж.

МИКОЛА ЛІВИЦЬКИЙ
Голова Виконавчого Органу
Української Національної Ради

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА — ДОРОГОВКАЗ НА МАЙБУТНЄ

(Думки до Актів 22 Січня)

(2)

Поперше, саме тоді закладено основи до будування майбутнього політичного, суспільного й економічного ладу вільної і незалежної України, опертого на засадах якнайширшої демократичної свободи, соціяльної справедливости й господарського добробуту для широких народних мас. Звичайно, в тодішніх умовах, в огні і бурі визвольної війни, не могла бути укладена повна конституція УНР, не всі закони про її державний устрій. Але випрацьовані вже тоді основи відповідали наймодернішим демократичним засадам нині існуючих передових держав вільного світу. Деякі з цих держав і сьогодні щойно приступають до здійснення тих соціяльних реформ, які вже передбачало законодавство УНР. Устрій УНР цілковито відповідав народним прагненням мати вільну державу з рівністю для всіх її громадян, відповідав Шевченківській візії про Україну „без холопа і без пана".

Всім громадянам УНР гарантувалось волю слова, друку, віровизнання, зборів, спілок, страйків, недоторканости особи й мешкання, а також безплатне шкільництво, безплатну медичну опіку й забезпечення від старости і каліцтва; касувалась велика земельна власність, а земля переходила без викупу в користування трудового селянства; встановлювався 8-годинний день праці для робітництва, право його на вільну самоорганізацію й участь у контролі над промисловим виробництвом; закріплювалися й поширювались права демократично обраного місцевого самоврядування, якому належала громадська управа по селах і містах України. Підкреслимо ще раз такі справи: повна релігійна толерантність, повна свобода для національних меншостей шляхом національно-персональної автономії, повні політичні і соціяльні свободи, безплатне навчання, безплатне лікування, забезпечення для старих людей, інвалідів і непрацездатних.

Ми не маємо чого не тільки соромитися, але ми не маємо чого вчитися з досвіду останніх десятиліть або додавати (крім подробиць і детального розроблення різних ділянок національно-державного життя) до того, що вже було запроєктоване за доби УНР. Коли сьогодні в світі запанували засади демократії і коли їх прагне поневолений український народ, то з політично-соціяльними здобутками доби УНР, як з дороговказами на майбутнє, як з гаслами нашої визвольної програми, ми можемо спокійно і гордо виступити як і перед народами вільного світу, так і перед власним народом, який прагне позбутися гніту й утисків комуністичного режиму і чужого панування, але не хоче повороту до реакції і ретроградства дореволюційних часів.

Подруге, доба УНР дала нам незабутні, славні традиції збройної боротьби за волю і незалежність Батьківщини, боротьби, нерозривно зв'язаної з славним ім'ям Головного Отамана Симона Петлюри. Вона дала нам Крути, спільний похід наддніпрянської і галицької армій на Київ, Зимовий Похід, Базар, дала Листопадовий Чин і Чортківський наступ. Ця боротьба йшла під прапорами УНР, і лише під ними. Після неї в Україні ще довго боролися повстанці, діяли підпільні організації, як Спілка Визволення України й інші, що відбувалося під гаслом відновлення справжньої народоправної нашої держави — УНР. В Україні переслідували і нищили петлюрівців, „розкуркулювали" й депортували на Сибір селян, робітників й інтелігенцію за петлюрівство. Навіть українських комсомольців і комуністів нищили за національний, уенерівський, петлюрівський ухил. В часах другої світової війни вояки УПА — Української Повстанської Армії — безумовно, черпали надхнення і героїзм з прикладу визвольної боротьби доби УНР. Більше того, — навіть українські вояки совєтської армії билися не за Сталіна і не за Москву: вони боронили Україну від нового напасника, гітлерівської Німеччини, бувши в своїй істоті, хай і підсвідомо, послідовниками ідеї вільної України, що викристалізовувалися в героїчній добі Української Народної Республіки.

СПОРТ

Редагує: В. Сохан

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

„Чорноморська Січ", Нюарк—Гобокен Ф.К. перші з чотирьох змагань чергового вечора сімкового футбольного турніру, відбудуться в п'ятницю, 12-го лютого, о год. 8 вечором в залі Арморі в Петерзоні, Н. Дж. В дальших трьох грах шостого круга, які визначені на цей вечір, зустрінуться: Галедон СК — Скатс Ам., Мадярський СК — „Петерзон Доверс", Айріш Ам. — „Молфетта".

„Тризуб", Філядельфія — „Італьспорт", Балтимор чергові змагання з циклу гор за Чашу ЗДА визначені на неділю, 14-го лютого, год. 2 по полудні в Балтиморі, Мд., на „Кірк Стадіоні". Ця зустріч „Тризуба" з фіналістом мерилендської округи відбудеться, коли на це дозволить погода.

УКРАЇНСЬКІ ФУТБОЛІСТИ КАНДИДАТАМИ ДО ЗБІРНОЇ ЗДА

Американський Футбольний Союз, який готовить збірну ЗДА до кваліфікаційних змагань за першість світу, проголосив список 22 кандидатів до цієї збірної, яка вже 7-го березня матиме перші змагання з Мехіком у Лос Анджелесі. Опісля мають відбутися відплатні змагання 12-го березня в Мехіку, та дві дальші кваліфікаційні гри зі збірною Гондурасу в днях 17-го і 21-го березня в Гондурасі. Серед проголошених 22 кандидатів є ось такі українські змагуни: Михайло Нога з „Левів" — Шикаґо, Володимир Шмотолоха з УСК-у Ню Йорк, Володимир Чижович з італійського клюбу „Джуліяна" з Ню Йорку і Олесь Ілай — змагун Філядельфійського „Тризуба". З-поміж цих 22 змагунів буде вибрана вісімнадцятка на пробні змагання збірної на Бермудах, а остаточна дружина ЗДА складатиметься лише з 15-ти змагунів, вибраних із групи проголошених кандидатів.

„Чорноморська Січ" — Айріш Амерікенс 4 : 1 (1:0)

Патерзон, 5 лютого — В п'ятому вечорі сімкового футбольного турніру „Ч. Січ" здобула дуже важливу і високу перемогу, завдяки якій закріпила своє місце в першій чвірці „Шейфер Ліги". Перші ворота для січовиків (традиційно в цьому турнірі) здобув Снилик, у 8-ій хвилині. Граючи з більшою волею до перемоги та самопосв'ятою усіх змагунів, „Ч. Січ" здобула дальших три ґолі в другій половині, в якій тільки один раз довелось Саваринові витягнути м'яч з власних воріт.

Черговий ґоль для „Ч. Січі" здобув Хромовський в 18-ій хвилині. В 23-й хв., ірляндці знизили вислід до 2:1. Дві хвилини пізніше Понось з подачі Каздоби підніс рахунок до 3:1. Останні ворота змагань стрілив Воробець з подачі Нестеренка-Снилика в 27-й хвилині.

В числі з 5 лютого почитної американської газети „Ді СтарЛеджер" на спортовій сторінці під великим наголовком „Нюарк Юкрейнієнс білдінг моментум" появилася більша стаття **Піта Донагу.** В цій статті подав автор в дуже прихильному тоні, головніші факти про наших футболістів, чим зробив велику прислугу не тільки „Ч. Січі', але й доброму українському імені в стейті Ню Джерзі. Інформатором цього американського журналіста був змагун „Ч. Січі" Т. Понось. Можемо бути горді з цього, що важка праця поодиноких Українських Спортових Товариств — в цьому випадку УСТ „Ч. Січ — не іде намарно, та що поруч фізичного виховання української молоді приносить також добру славу українському імені. Склад „Ч. Січі" :Саварин, Каздоба, Понось, Блек, Снилик, Хромовський, Савицький, Воробець, Нестеренко і Сольчаник.

Інші висліди змагань цієї п'ятниці: Скатс Амерікенс —Молфетта СК 0:2, Гобокен ФК — Петерзон Доверс 0:1, Галедон СК — Мадярський СК 1:4.

„Чорноморська Січ", юнаки — Вест Ню Йорк, юнаки 3:1

Нюарк, 7-го лютого. — Завдяки цій перемозі юнаки „Ч. Січі" ввійшли до чергової — другої рунди гор за Чашу Юнаків ЗДА. Розмокле грище і сильні фізично німецькі однолітки завдали молодим січовикам багато труду, але не перешкодили їм вийти переможцями цієї зустрічі. Юнаки „Ч. Січі" відзначалися бездоганним володінням м'яча, завзяттям і знаменитою грою дефензиви, в якій найкраще пописувалися Гура і Хамуляк. Стрільцями воріт для „Ч. Січі" були: Канайда 2 і Чапля.

Склад дружини юнаків „Ч. Січі": Вольф, Медюх, Хамуляк, Гой, Гура, Гординський, Смук, Шкурат, Ватралик, Канайда, Гозій, Чапля, Лісевич і Вільчинський.

О. Твардовський

ЩЕ ПРО „ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ" В ПЕНСИЛЬВЕНІЇ

У „Свободі" з 4-го лютого надруковано фотосвітлину про те, як „Губернатор Пенсильвенії підписує проклямацію Української Незалежности". Для доповнення підпису під цією фотознімкою слід згадати, що пані Стефанія Вовчак є президентка Конґресу Оргнізацій Пенсильвенії і гол. касіркою СУК „Провидіння".

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Збори Відділів Українського Народного Союзу

НЕДІЛЯ, 14-го ЛЮТОГО, 1965 р.:

ЛУДЛОВ, Масс. Річні збори 253-го Відд. в год. 1-ій по пол. в УНДомі. Проситься членство прибути на збори. — Д. Харко, предс., В. Фіцик, секр.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Ів. Хрестителя — 76 Відд. в приміщенні Укр. Кат. Школи при Сенфорд Еве. й Айві вул. На зборах відбудеться збірка членських вкладок. — М. Деметчук, предс., В. Салабун, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збирання членських вкладок Т-ва Дністер — 430 Відд. відбудеться як слідує: 14 лютого в приміщенні Тризуба, в год. 1-3 по пол.; 21 лютого в Укр. Клюбі, при Френклін вул. в год. від 11:30-1:30 по пол., 20 лютого в Укр. Клюбі, при 23-ій і Бравн вул. в год. від 7-9 веч. — О. Бакай, секр.

СПРОСТОВАННЯ

У „СВОБОДІ" за 2 січня ц. р. (див. „Відповіді читачам") помилково згадано прізвище А. ОРЕЛ, за що просимо в нього вибачення.

Іван МАНИЛО

Розшуки

Іванка КУШНІКІВНА, зам. Грабовська, пошукує свою товаришку Ольгу ПАВЛЮК, зам. Кухта, що мешкала у Львові при вул. Крашевського 21. Хто знав би про її місце перебування, або вона сама, хай напише до Мирослава Когут, 118 E 7th St., New York 9, N. Y.